

Nr 138.

Kungl. Maj:ts proposition till riksdagen med förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873; given Stockholms slott den 10 mars 1922.

Under åberopande av härvid fogade utdrag av statsrådsprotokollet över finansärenden för denna dag vill Kungl. Maj:t härmed föreslå riksdagen att antaga bilagda förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

GUSTAF.

F. V. Thorsson.

Förslag

till

lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873.

Härigenom förordnas som följer:

Om sådant med hänsyn till utomordentliga, av krig föranledda förhållanden prövas oundgängligen nödigt, må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret,

ej mindre för viss tid fritaga riksbanken från den enligt 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas,

än även förklara, att bestämmelsen i § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 om rätt för en var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt under viss tid icke skall äga tillämpning.

Denna lag träder i kraft den 1 april 1922 och gäller till den 16 maj 1922. Av Konungen jämlikt denna lag meddelad bestämmelse må ej äga tillämpning längre än till sistnämnda dag.

---

*Utdrag av protokollet över finansärenden, hållet inför Hans Maj:t
Konungen i statsrådet å Stockholms slott den 10 mars 1922.*

Närvarande:

Statsministern och ministern för utrikes ärendena BRANTING, statsråden
LINDQVIST, THORSSON, OLSSON, SANDLER, NOTHIN, SVENSSON, HANSSON,
ÅKERMAN, LINDERS, SCHLYTER, ÖRNE.

Chefen för finansdepartementet, statsrådet Thorsson anför:

I lag den 24 februari 1922 (nr 64) angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 (nr 27) och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 (nr 31) stadgas, att, om sådant med hänsyn till utomordentliga, av krig föranledda förhållanden prövas oundgängligen nödigt, må Konungen, på framställning av fullmäktige i riksbanken och efter samråd jämväl med fullmäktige i riksgäldskontoret, ej mindre för viss tid fritaga riksbanken från den enligt 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 riksbanken åliggande skyldigheten att inlösa guld i plants, som för riksbankens räkning till myntverket avlämnas, än även förklara, att bestämmelsen i § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 om rätt för en var, som vid myntverket inlämnar guld, att därför erhålla guldmynt under viss tid icke skall äga tillämpning.

Denna lag gäller till och med den 31 mars 1922.

Angående tillkomsten av de i lagen innefattade bestämmelser tillåter jag mig hänvisa till den proposition i ämnet (nr 62), som Kungl. Maj:t, på tillstyrkan av mig, den 14 februari 1922 avlät till riksdagen.

Av sagda proposition inhämtas, att till grund för propositionen låg en av fullmäktige i riksbanken gjord, av fullmäktige i riksgäldskontoret biträdd framställning till chefen för finansdepartementet, vari bankofullmäktige anhöllo om departementschefens medverkan till avlåtande av proposition till riksdagen med förslag, att lagen av den 29 april 1921 angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och

av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873 måtte förnyas att gälla under ytterligare ett år till den 1 mars 1923.

Beträffande den Konungen medgivna rätten att genom inställelse av tillämpningen av 10 § andra stycket i riksbankslagen befria riksbanken från skyldigheten att till visst fastställt pris köpa guld i plants erinrade i sagda skrivelse fullmäktige därom, att denna rätt icke kommit till användning alltsedan den 1 mars 1920. Fullmäktige framhöllo, bland annat, vidare, att under tiden till dess att guldmyntfoten kunde återinföras, enligt fullmäktiges mening Konungens ifrågavarande rätt borde bibehållas i gällande kraft. Ställningen på den internationella guldmarknaden liksom på övriga områden av det ekonomiska livet vore fortfarande så oviss och utvecklingen under den närmaste tiden så oberäknelig, att det ingalunda kunde anses uteslutet, att icke riksbanken under denna mellantid kunde bliva i oundgängligt behov av befrielse från skyldigheten att till visst pris köpa guld.

Fullmäktige, som alltså ansåge det oundgängligen nödvändigt, att Konungens rätt att befria riksbanken från skyldigheten att till visst pris köpa guld fortfarande och tillsvidare bibehölles, framhöllo vidare, att i sammanhang härmed Konungens rätt att inställa tillämpningen av ovannämnda bestämmelse i lagen om rikets mynt borde bibehållas. Den senare rätten vore endast ett komplement till den förra.

Vid ärendets föredragning inför Kungl. Maj:t fann jag mig böra tillstyrka bankofullmäktiges ifrågavarande förslag, dock endast för den tid, som befrielsen för riksbanken att inlösa av banken utgivna sedlar med guld tills vidare gällde, d. v. s. till den 1 april 1922.

Med hänvisning till sin förut berörda framställning hava nu fullmäktige i riksbanken i skrivelse den 24 februari 1922 hemställt, att Kungl. Maj:t ville genom proposition till riksdagen föreslå, att Konungens rätt enligt lagen den 24 februari 1922 måtte utsträckas att gälla till och med den 15 maj 1922.

*Departements-
chefen.*

Förut i dag har Kungl. Maj:t efter framställning från fullmäktige i riksbanken, på min hemställan beslutat avlåta proposition till riksdagen om medgivande för riksbanken att för tiden från och med den 1 april till och med den 15 maj 1922 vara fritagen från skyldigheten att vid anfordran inlösa av banken utgivna sedlar med guld efter deras lydelse. Jämväl bankofullmäktiges nu föreliggande framställning om utverkaende av rätt för Konungen att för tiden till och med sistnämnda dag dels fritaga riksbanken från skyldigheten att inlösa guld i plants dels ock förklara, att bestämmelsen om rätt för en var, som vid myntverket in-

lämnar guld, att därför erhålla guldmynt, under viss tid icke skall äga tillämpning, anser jag mig böra biträda.

Sedan föredragande departementschefen härefter uppläst *förslag till lag angående rätt för Konungen att i vissa fall inställa tillämpningen av 10 § andra stycket i lagen för Sveriges riksbank den 12 maj 1897 och av § 9 i lagen om rikets mynt den 30 maj 1873*, hemställer departementschefen, att Kungl. Maj:t måtte i proposition till riksdagen föreslå riksdagen att antaga nämnda förslag.

Denna av statsrådets övriga ledamöter biträdda hemställan behagar Hans Maj:t Konungen bifalla och förordnar, att proposition av den lydelse, bil. litt. vid detta protokoll utvisar, skall avlätas till riksdagen.

Vid protokollet:

Olga Gjörloff.
